

6. KONKREETTISEN TUEN TARJOAMINEN

Suosituslause: Kartoita läheisten konkreettisen tuen tarve, ohjaa heidät sen piiriin sekä rohkaise ottamaan tarjottua apua vastaan.

Näytön aste: B

Henkirikoksen uhrien läheiset toivoivat konkreettista tukea henkirikoksen jälkeen, kuten apua hautajaisjärjestelyissä, puheluissa, ostoksilla käymisessä tai laskujen maksamisessa.

Haastattelututkimuksessa¹ kuvattiin henkirikoksen uhrien läheisten (n=44) avun tarvetta sekä sitä, miten tähän tarpeeseen oli *Uhrien tuki* ja muut toimijat vastanneet.

Tutkimuksen laatu: Tasokas (9/10 JBI).

Näytön vahvuus: 3

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Äkillisen kuoleman kokeneet läheiset tarvitsivat konkreettista apua läheisensä kuolemaan liittyvissä käytännön asioissa, kuten papereiden täyttämässä, muistojen keräämisessä tai yhteydenpidossa eri organisaatioiden kanssa.

Laadullisessa haastattelututkimuksessa² kuvattiin äkillisen kuoleman kokeneiden läheisten avun tarvetta sekä hakevatko ja saavatko he apua terveydenhuollosta sitä tarvitessaan. Tiedonantajina (n=30) olivat läheisen äkillisen kuoleman, itsemurhan, onnettomuuden, kätkytkuoleman tai henkirikoksen kohdanneet henkilöt.

Tutkimuksen laatu: Tasokas (9/10 JBI).

Näytön vahvuus: 3

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Lapsen kuoleman jälkeen vanhempien selviytymistä auttoi avun saaminen läheisiltä käytännön asioissa ja tuen jatkuvuudesta huolehtiminen. Käytännön asioita olivat esimerkiksi lasten ja kodin hoito, ruuan tuominen ja hautajaisjärjestelyissä auttaminen. Auttava tuki sisälsi ammattilaisilta, puolisolta ja lapsilta, sukulaisilta, ystäviltä, saman kokeneilta sekä työkavereilta, kaukaisemmilta tuttavilta ja tuntemattomilta ihmisiltä saadut suruvalittelut sekä läsnä olemisen. Puolison kanssa tapahtuneen jakamiseen sisältyi synnytyksessä mukana olo, lapsen vierellä valvominen, lapsen hautaan kantaminen, yhteisen ajan viettäminen, yhdessä ja samanlainen sureminen, muistojen jakaminen sekä vertaistukiryhmässä yhdessä käyminen.

Laadullisessa tutkimuksessa³ kuvattiin tekijöitä, jotka auttavat vanhempia selviytymään lapsen kuoleman jälkeen. Aineisto koostui lapsen kuoleman kokeneiden äitien (n=142) ja isien (n=102) kokemuksista. Tutkimusaineisto kerättiin kyselylomakkeella kuusi kuukautta lapsen kuoleman jälkeen ja analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysillä.

Tutkimuksen laatu: Tasokas (9/10 JBI).

Näytön vahvuus: 3

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Kommentti: Suurin osa lapsista oli kuollut kohtuun.

Lapsen kuoleman kokeneet isät tarvitsivat konkreettista tukea asioiden hoitamisessa, kuten ruumiinavaukseen liittyvät käytännöt, kuolleen lapsen hakeminen sairaalasta, hautauslupa liittyvät asiat sekä hautaustilaisuuden järjestäminen. Lisäksi he tarvitsivat neuvoa, mistä erilaista konkreettista apua saa, kuten lastenhoidon ja taloudellinen tuki. Isät toivoivat myös sairausloman järjestämistä sekä lääkityksen tarpeen arvioimista.

Äkillisesti kuolleen henkilön läheisten tukeminen - Hoitotyön suositus

Triangulaatiotutkimuksessa⁴ kuvattiin lapsen kuoleman kokeneiden isien surua ja saamaa tukea, sekä sairaalasta lähdön jälkeisen moniammatillisen tuki-intervention vaikutuksia isien suruun ja selviytymiseen. Tiedonantajina interventio-ryhmässä oli 62 ja verrokkiryhmässä 41 isää. Tuki-intervention vaikutuksia arvioitiin isien surureaktioiden (HGRC) välisillä eroilla.

Tutkimuksen laatu: Tasokas (9/10 JBI).

Näytön vahvuus: 2c

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Lähteet:

1. Malone, L. (2007). Supporting people bereaved through homicide: Developing victim support's response. *Bereavement Care*, 26(3), 51-53.
2. Dyregrov K, Berntsen G & Silvikén A. (2014). The need for and barriers to professional help - a qualitative study of the bereaved in Sámi areas. *Suicidology Online*, 5(1), 47-58.
3. Savolainen S, Kaunonen M & Aho A L. (2013). Vanhempien selviytymistä auttavat tekijät lapsen kuoleman jälkeen. *Hoitotiede* 25 (3), 222–235.
4. Aho AL. (2010). Isän suru lapsen kuoleman jälkeen: tuki-interventio ja sen arviointi. Tampere: Tampere University Press.

Suosituslause: Huomioi läheisten sairausloman ja mahdollisen lääkityksen tarve.

Näytön aste: D

Itsemurhan seurauksena menehtyneen henkilön sisarukset toivoivat saavansa ammattihenkilöstöltä tietoa sairausloman hakemiseen liittyvistä asioista.

Haastattelututkimuksessa¹ kuvattiin syitä, miksi itsemurhan tehneen sisarukset (n=18) hakeutuivat tai eivät hakeutuneet ammatillisen tuen piiriin. Lisäksi kuvattiin ammatillisen tuen piiriin hakeutuneiden sisarusten tyytyväisyyttä saamaansa tukeen sekä heidän suosituksiaan ammattihenkilöille, jotka kohtaavat itsemurhan tehnyttä surevia sisarusia.

Tutkimuksen laatu: Tasokas (8/10 JBI).

Näytön vahvuus: 3

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Isät toivoivat saavansa tukea sairausloman järjestämiseen ja lääkityksen tarpeen arvioimiseen liittyvissä kysymyksissä. Kaikkiaan 36 % (n=18) isistä koki saavansa hyvin tukea näihin kysymyksiin liittyen.

Triangulaatiotutkimus², jossa kuvattiin lapsen kuoleman kokeneiden isien surua ja saamaa tukea sekä moniammatillisen tuki-intervention vaikutuksia isien suruun ja selviytymiseen. Interventio-ryhmässä oli 62 ja verrokkiryhmässä 41 isää. Tuki-intervention vaikutuksia arvioitiin isien surureaktioiden (HGRC) välisillä eroilla.

Tutkimuksen laatu: Tasokas (9/10 JBI).

Näytön vahvuus: 2c

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Ammattihenkilöstön tulisi huomioida läheisten sairausloman tarve.

Asiantuntijalausunto³ suomalaisilta surujärjestöiltä; Huoma- henkirikoksen uhrien läheiset ry, KÄPY-Lapsikuolemaperheet ry, Suomen Nuoret Lesket ry, Surunauha ry.

Tutkimuksen laatu: 6/7 (JBI).

Näytön vahvuus: 5

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Kommentti: Asiantuntijakonsensus.

Lähteet:

1. Pettersen R, Omerov P, Steineck G, Dyregrov A, Titelman D, Dyregrov K, et al. (2015). Suicide-bereaved siblings' perception of health services. *Death Studies*, 39(6), 323-331.
2. Aho AL. (2010). Isän suru lapsen kuoleman jälkeen: tuki-interventio ja sen arviointi. Tampere: Tampere University Press.
3. Surujärjestöt 2017. Suomalaisten Surujärjestöjen antama asiantuntijalausunto. Ks. Suosituksen liitteenä oleva Suositusten taustalla olevat tutkimukset –taulukko.

Suosituslause: Suojaa läheisiä tarvittaessa medialta.

Näytön aste: D

Yli puolet henkirikoksen uhrien läheisistä koki tarvitsevansa suojaa toimittajilta, koska henkirikos herättää median kiinnostuksen.

Haastattelututkimuksessa¹ kuvattiin henkirikoksen uhrien läheisten (n=44) avun tarvetta sekä sitä, miten tähän tarpeeseen on vastattu Uhrien tuen ja muiden toimijoiden taholta.

Tutkimuksen laatu: Tasokas (9/10 JBI).

Näytön vahvuus: 3

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Vainajan kuoleman julkinen käsittely mediassa voimisti läheisten traumatisoitumista sekä vaikutti arjen toimintoihin erityisesti pienillä paikkakunnilla.

Asiantuntijalausunto² suomalaisilta surujärjestöiltä; Huoma- henkirikoksen uhrien läheiset ry, KÄPY-Lapsikuolemaperheet ry, Suomen Nuoret Lesket ry, Surunauha ry.

Tutkimuksen laatu: 6/7 (JBI).

Näytön vahvuus: 5

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä

Kommentti: Asiantuntijakonsensus.

Henkirikoksen kohteeksi joutuneen uhrin läheiset kokivat tapahtuneen vääristelyn mediassa ja epäolennaisista asioista uutisoinnin loukkaavana.

Laadullisessa tutkimuksessa³ kuvattiin henkirikosuhrien läheisten (n=34) surua sekä selviytymistä edistäviä ja estäviä tekijöitä. Aineisto analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysillä.

Tutkimuksen laatu: Tasokas (9/10 JBI).

Näytön vahvuus: 3

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Lähteet:

1. Malone, L. (2007). Supporting people bereaved through homicide: Developing victim support's response. *Bereavement Care*, 26(3), 51-53.
2. Surujärjestöt 2017. Suomalaisten Surujärjestöjen antama asiantuntijalausunto. Ks. Suosituksen liitteenä oleva Suositusten taustalla olevat tutkimukset –taulukko.
3. Virta T, Kaunonen M, Aho AL (2017). Henkirikosuhrien läheisten suru sekä selviytymistä edistävät ja estävät tekijät. *Thanatos* 6 (2), 5-48.